

ONGEFrankeerde Pakketten Periode 1 September 1932 tot 1 Juni 2000.

Diny Beereboom

Bij de invoering van de pakketpostdienst op 15 maart 1882 was er nog geen sprake van het verzenden van ongefrankeerde postpakketten. In een later stadium bleek hieraan echter grote behoefte te bestaan en vanaf 1 september 1932 werd het mogelijk om postpakketten ook ongefrankeerd te verzenden.

Het verschil tussen een gewoon binnenlands postpakket en een ongefrankeerd binnenlands postpakket betrof de wijze van het voldoen van de verzendkosten:

- bij gewone postpakketten moesten de verzendkosten door de afzender worden betaald.
- bij ongefrankeerde postpakketten werden de verzendkosten bij aflevering door de geadresseerde betaald.

Vanaf 1 mei 1935 was het bovendien mogelijk om ongefrankeerde postpakketten per expresse te verzenden. Postpakketten met aangegeven waarde en postpakketten met verrekening konden pas in een veel later stadium, namelijk per 1 juni 1990, als ongefrankeerde postpakketten worden verzonden.

DE TERPOSTBEZORGING VAN ONGEFrankeerde Pakketten.

Bij het ongefrankeerd verzenden moest op het postpakket **boven het adres** duidelijk het woord "ongefrankeerd" worden vermeld. Bij de afgifte op het postkantoor diende de afzender een volledig ingevulde adreskaart P 38 E te overleggen. Deze oranje adreskaarten waren te verkrijgen op het postkantoor voor 1 cent per exemplaar.

De afzender ontving bij afgifte van een ongefrankeerd postpakket een bewijs van terpostbezorging. Dit bewijs van terpostbezorging diende hij goed te bewaren ten einde te kunnen overleggen in geval van klachten, navraag of een verzoek, betrekking hebbende op het betreffende postpakket.

Het bleek dat met de vermelding van de term "ONGEFrankeerd" boven het adres zeer onzorgvuldig werd omgegaan. Het woord "ongefrankeerd" werd of op een onopvallende plaats vermeld of ontbrak zelfs helemaal. Daarom werd in juli 1934 de oranjeleurige strook, model P 37CC, met het opschrift "ONGEFrankeerd" ingevoerd.

strook, model P 37CC

STROOK bestemd voor vermelding van naam en adres van den afzender. A 3 0 5 8 Model P 38 E	ADRESKAART voor een binnenlandsch pakket ZONDER aangegeven waarde, verrekening of expresse bestelling, WAARVAN HET PORT TEN LASTE VAN DEN GEADRESSEERDE WORDT GELATEN. (PLAATS VOOR OPPLAKKING V/H PORT IN FRANKEERZEGELS) NEDERLANDSCHE POSTERIJEN. A 3058 ☐ AAN .... TE .... AFZ. ..... GEWICHT KG. GR. STRAAT ..... TE	BEWIJS van terpostbezorging van een postpakket. Deze strook behoort door den afzender te worden ingevuld. A 3058 AAN .... TE .... Bij onbestelbaarheid is de afzender verplicht, alle kosten te betalen, waarmede het pakket is bezwaard. GEWICHT KG. GR.
---	---	--

De voorzijde van de adreskaart P 38 E nog zonder ruimte voor de afdruk van de dagtekenstempel.

	AANWIJZINGEN VAN DEN AFZENDER Indien het pakket onbestelbaar is, verzoek ik: *) .... HANDTEKENING V/D AFZENDER: *) De afzender kan verzoeken, dat bij onbestelbaarheid: a. het pakket onmiddellijk worde teruggezonden. b. het pakket worde nagezonden. c. hem worde kennisgegeven. d. het pakket aan den meestbiedende worde verkocht of dat het als afgestaan worde beschouwd.	KANTOOR VAN TER POSTBEZORGING ✽ NOTA ✽ Dit bewijs moet zorgvuldig bewaard worden. Zonder overlegging van deze strook kan aan navragen of aan verzoeken om schadeloosstelling GEEN gevolg worden gegeven.
	KANT.V.BESTEMMING DAG VAN UITREIKING ONTVANGBEWIJS De ondergeteekende verklaart, dat hij het aan de tegenzijde vermelde pakket in ONGESCHONDEN :-: STAAT ontvangen heeft :-: HANDTEKENING TE ..... DEN ..... 19.....	

De achterzijde van de adreskaart P 38 E. Op het gedeelte dat diende als "Bewijs van Terpostbezorging" moest wel een afdruk van de dagtekenstempel worden geplaatst.

Bij de adreskaarten P38 E, die in gebruik waren vanaf 1 september 1932, deed zich het probleem voor dat er op de adreskaart geen afdruk van de dagtekenstempel van het kantoor van **terpostbezorging** geplaatst kon worden.

Op 27 maart 1935 werd daarom aangekondigd, dat op de adreskaarten P 38 E bij herdruk een ruimte zou worden aangebracht voor een afdruk van de dagtekenstempel van het kantoor van terpostbezorging.

De werkwijze betreffende een ongefrankeerd te verzenden postpakket werd met de invoering van de vernieuwde adreskaart P 38 E gewijzigd. Naast een bij de afgifte op het postkantoor door de afzender volledig ingevulde adreskaart P 38 E, moest in de ruimte aan de voorzijde van die adreskaart een afdruk van de dagtekenstempel van het kantoor van terpostbezorging worden geplaatst.

HET AANBIEDEN VAN GROTE PARTIJEN ONGEFrankeerde ZENDINGEN.

Van afzenders die in één keer een groot aantal ongefrankeerd postpakketten aanboden, kon het kantoor van terpostbezorging, als daarvoor aanleiding bestond, een borgstelling vorderen. Hierdoor dekte PTT Post een financieel risico in geval van onbestelbaarheid.

Voor grootverbruikers, die **geregeld** een groot aantal ongefrankeerde postpakketten verzonden, bestond de mogelijkheid om deze postpakketten “gereed voor vervoer” aan te leveren:

De werkwijze was:

- het gewicht van alle aan te bieden postpakketten moest op de lijst P 1006 (15 inschrijvingen) of P 1007 (30 inschrijvingen) worden ingevuld
In de kolom port en recht moest het woord **ongefrankeerd** worden vermeld.
- de ingevulde lijst moest gelijktijdig met de te verzenden partij postpakketten op het postkantoor worden afgegeven.

Voorwaarde voor deze mogelijkheid van verzending was echter wel dat de afzender in het bezit was van een door de Directeur der PTT afgegeven machtiging.

Het “gereed voor vervoer” aanleveren van ongefrankeerde postpakketten leverde voor de afzender een aanmerkelijke tijdswinst op:

- het totale aantal postpakketten hoefde op deze manier niet meer stuk voor stuk behandeld te worden.
- de bewijzen van terpostbezorging aan de adreskaarten waren overbodig, omdat de afzender na verwerking door de dienstdoende ambtenaar een doorslag kreeg van de lijst P 1006 of P 1007, die diende als bewijs van terpostbezorging.

DE MANIER VAN INNEN VAN HET VERSCHULDIGDE PORT VAN DE GEADRESSEERDE.

Voordat het postpakket in de bezorging werd opgenomen, moest op het kantoor van bestelling het van de geadresseerde in te vorderen port door middel van zegels worden verantwoord. Dit gebeurde op de daarvoor bestemde plaats van de adreskaart; deze zegels moesten direct nadat zij opgeplakt waren, met de dagtekenstempel onbruikbaar worden gemaakt. Het verschuldigde port werd dus eerst verantwoord en daarna geïnd.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog kwam er als gevolg van de spoorwegstaking in september 1944 een einde aan het verzenden van postpakketten.

Op 6 mei 1947 werd de postpakketdienst hervat met uitzondering van de ongefrankeerde postpakketten; deze postpakketten konden pas weer met ingang van 1 maart 1949 worden verstuurd.

VERREKENING OP MAANDFACTUUR.

Geadresseerden, die een machtiging bij PTT Post hadden om **in afrekening** te betalen, konden ook de verschuldigde port voor de aan hen toegestuurde ongefrankeerde postpakketten op de maandfactuur laten bijschrijven.

VERREKENING OP
MAANDFACTUUR

Om duidelijk aan te geven dat de verschuldigde kosten door de geadresseerde maandelijks werden voldaan, werden de desbetreffende adreskaarten voorzien van stempels met de vermelding:
VERREKENING OP MAANDFACTUUR.
Er waren verschillende soorten stempels in omloop.

Bij de maandelijks afrekening werden dan de verschuldigde kosten voor die maand vereffend. Voorwaarde was wel dat op de daarvoor bestemde rekening te allen tijde voldoende saldo aanwezig was.

De afzender had het ongefrankeerde postpakket per expresse verzonden en heeft op 23 oktober 1981 het expresserecht van f 4,- betaald. De geadresseerde het Wever Ziekenhuis in Heerlen had een machtiging bij de PTT voor het in afrekening betalen van de maandelijkse kosten. Het verschuldigde port voor dit ongefrankeerde postpakket werd ook op deze maandfactuur bijgeschreven. Door de stempel "VERREKENING OP MAANFACTUUR" werd dit duidelijk aangegeven.

FRANKEERZEGELS OF PORTZEGELS.

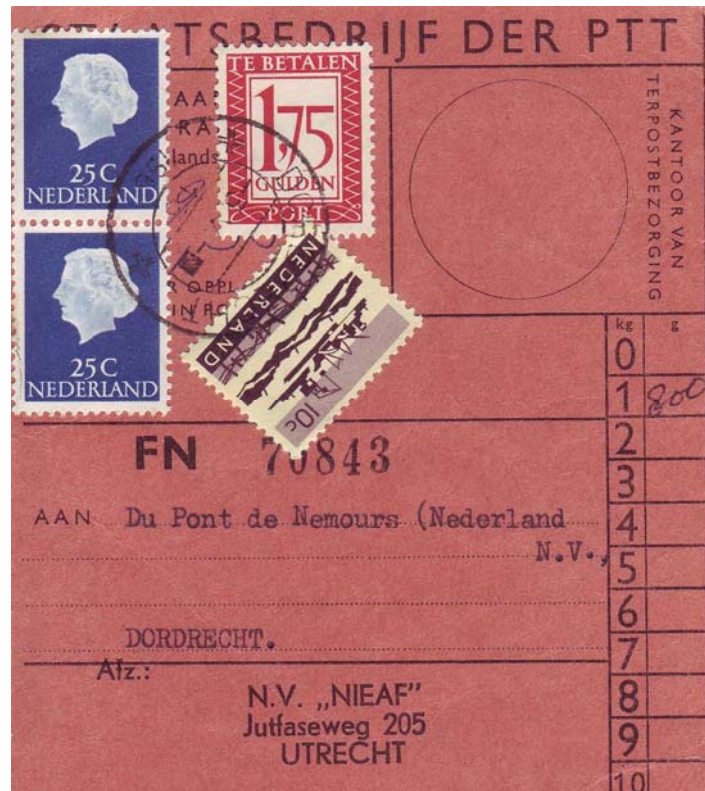
Het door de geadresseerde verschuldigde port voor het ongefrankeerd verzenden van een postpakket werd vanaf 1 september 1932 door middel van frankeerzegels op het kantoor van bestelling verantwoord; het verschuldigde bedrag diende bij aflevering van het pakket door de geadresseerde te worden voldaan aan de besteller.

Door het gebruik van frankeerzegels werd mogelijk de suggestie gewekt dat het port al door de afzender was voldaan; dit had in de praktijk van alledag tot gevolg dat het verschuldigde bedrag niet in alle gevallen bij de geadresseerde werd geïnd.

Dit leidde ertoe dat in dienstorder H 196 van 27 maart 1935 werd voorgeschreven dat voor ongefrankeerde postpakketten uitsluitend **portzegels** mochten worden gebruikt.

Ten einde een snellere verwerking van de ongefrankeerde postpakketten te realiseren werd een nieuwe portzegel in de waarde van 30 cent aangemaakt. Er was dringend behoefte aan deze waarde, omdat dit het bedrag was voor het veel voorkomende tarief voor een pakket van 0-1 kg; na de verhoging van de tarieven op 1 november 1935 werd dit het tarief voor een postpakket van 1-3 kg.

Op 28 juli 1966 (DO H 419 28 juli 1964) werd medegedeeld dat de portzegels zouden worden afgeschaft. Vanaf deze datum werden de portzegels weer vervangen door frankeerzegels. Wel moesten de nog op de kantoren aanwezige portzegels eerst worden opgebruikt. In de eerste jaren na juli 1966 werden er door de kantoren van waaruit de ongefrankeerde postpakketten in de bezorging werden opgenomen dan ook mooie mengfrankeringen van portzegels en frankeerzegels geplakt.

Een mooi voorbeeld van het opgebruiken van portzegels en het frankeren met frankeerzegels. In Dordrecht is op 3 mei 1968 het totale tarief van 235 cent, zijnde het tarief voor een pakket van 1800 gram en een recht van 35 cent, door de geadresseerde voldaan.

HET BEREKENEN VAN HET PORT VOOR ONGEFrankeerde Postpakketten.

Voor zowel gewoon verzonden binnenlandse postpakketten als voor ongefrankeerd verzonden binnenlandse postpakketten golden wat het gewicht betrof, dezelfde tarieven.

DATUM	GEWICHTSGROEPEN						
	tot 1 kg		1-3 kg	3-5 kg	5-7 kg	7-9 kg	9-10 kg
01-04-1930	30 cent		40 cent				
	tot 1 kg	1-2 kg	2-3 kg	50 cent	60 cent	70 cent	80 cent
01-11-1935	20 cent	25 cent	30 cent				
	Op 7 september 1944 is de postpakketdienst komen te vervallen						
	tot 1 kg	1- 3 kg		3-5 kg	5-10 kg		
01-03-1949	30 cent	45 cent		60 cent	100 cent		
		1- 2 kg	2-3 kg				
01-06-1950	40 cent	50 cent	60 cent	75 cent			
	tot 1 kg	1- 2 kg	2-3 kg	3-5 kg	5-7 kg	7-10 kg	
15-11-1955	60 cent	75 cent	85 cent	100 cent	120 cent	140 cent	
01-04-1957	70 cent	85 cent	100 cent	150 cent	200 cent	250 cent	
01-01-1964	100 cent	125 cent	150 cent	200 cent	275 cent	350 cent	
01-06-1965		140 cent	180 cent	250 cent	325 cent	425 cent	
01-05-1966	120 cent	160 cent	200 cent	275 cent	350 cent	450 cent	
01-02-1967	150 cent	200 cent	250 cent	350 cent	450 cent	600 cent	
01-02-1971	175 cent	225 cent	275 cent	375 cent	475 cent	650 cent	
01-11-1971	250 cent	325 cent	375 cent	475 cent	575 cent	725 cent	
01-09-1972	275 cent	350 cent	400 cent	500 cent	600 cent	750 cent	
01-09-1973	300 cent	375 cent	450 cent	550 cent	650 cent	800 cent	
01-09-1974	350 cent	450 cent	550 cent	650 cent	750 cent	950 cent	
01-04-1975	400 cent	500 cent	600 cent	700 cent	800 cent	1000 cent	
01-04-1976	500 cent	600 cent	700 cent	850 cent	1000 cent	1200 cent	
14-01-1980	550 cent	650 cent	750 cent	900 cent	1100 cent	1300 cent	
07-01-1981	625 cent	750 cent			925 cent	1125 cent	1325 cent
01-04-1982	650 cent	775 cent					
01-07-1986 tot 01-06-1990	700 cent	850 cent		1000 cent	1200 cent	1400 cent	

DE INVOERING VAN EEN RECHT VOOR ONGEFANKEERDE POSTPAKKETTEN.

Omdat voor het verzenden van ongefrankeerde postpakketten extra handelingen moesten worden verricht, werd van 1 januari 1950 tot 1 juni 1990 het port voor ongefrankeerde pakketten verhoogd met een extra bijdrage in de kosten, het zogenoemde "recht".

DATUM	RECHT
02-01-1950	10 cent
01-07-1953	15 cent
01-04-1957	25 cent
01-05-1966	35 cent
01-04-1976	40 cent
14-01-1980	45 cent
07-01-1981	50 cent
01-04-1982	55 cent
01-07-1986 tot 01-06-1990	60 cent

DE INVOERING VAN EEN TOESLAG VOOR ONGEFANKEERDE PAKKETTEN.

Per 1 juni 1990 kwam het recht te vervallen en vielen in het binnenlandse postverkeer alle extra diensten onder de verzamelnaam "aanvullende diensten", waarvoor boven het basisbedrag een toeslag voor de gewenste aanvullende dienst moest worden betaald. Het ongefrankeerd verzenden werd een aanvullende dienst en er moest een toeslag worden betaald.

Het te betalen bedrag voor een ongefrankeerd pakket werd als volgt berekend:

- basisbedrag afhankelijk van het gewicht.
- toeslag voor ongefrankeerd.

Op 1 januari 1994 werd er onderscheid gemaakt tussen:

- busbezorging, laag tarief:
- belbezorging, hoog tarief:

Het ongefrankeerd verzenden van een pakket viel altijd in de categorie belbezorging en daarom zijn in onderstaande tabellen dus de tarieven gehanteerd van belbezorging.

DATUM	BASISBEDRAG					
	0-250 gr	250-500 gr	500 gr-1 kg	1-3 kg	3-5 kg	5-10 kg
01-06-1990	450 cent	500 cent	550 cent	700 cent	850 cent	1100 cent
01-07-1991			600 cent	750 cent	900 cent	1150 cent
01-01-1993	500 cent	550 cent	650 cent	800 cent	1000 cent	1200 cent

DATUM	BASISBEDRAG				
	0-1 kg	1-3 kg	3-5 kg	5-10 kg	10-25 kg
01-01-1994	650 cent	850 cent	1050 cent	1250 cent	
01-01-1995	750 cent	900 cent		1200 cent	1725 cent
01-01-1997	800 cent	950 cent		1250 cent	
01-01-1998	850 cent	1000 cent		1300 cent	
01-01-1999 tot 01-06-2000	900 cent	1050 cent		1350 cent	

DATUM	TOESLAG ONGEFRA NKEERD
01-06-1991	150 cent
01-01-1993	400 cent
01-01-1998	500 cent
01-01-1999 tot 01-06-2000	600 cent

VERHO GING MAXIMUM GEWICHT.

Vanaf de invoering op 1 september 1932 tot 1 januari 1995 was het maximale gewicht voor ongefrankeerde pakketten 10 kg. Op 1 januari 1995 kwam hierin verandering en werd het maximale gewicht 25 kg. Voor het verzenden van ongefrankeerde pakketten boven 10 kg waren de Algemene Voorwaarden PTT Post BV **niet** van toepassing. Hiervoor golden de **Algemene Vervoers Conditie s** (AVC). Over de vervoerskosten voor deze zendingen werd BTW geheven en de aansprakelijkheid was anders geregeld.

Alleen voor ongefrankeerde pakketten werd dit maximale gewicht op 1 januari 1997 weer teruggedraaid naar 10 kg.

DE HANDELWIJZE BIJ ONBESTELBAARHEID.

Het kwam voor dat bij ongefrankeerde pakketten de geadresseerde weigerde het pakket in ontvangst te nemen, omdat hij de verzendkosten moest betalen. In dit geval en alle andere gevallen van onbestelbaarheid diende de postdienst te handelen, zoals de afzender op de achterzijde van de adreskaart had aangegeven.

De achterzijde van de adreskaart uit 1932 bood de afzender vier mogelijkheden.

De afzender kan verzoeken, dat bij onbestelbaarheid:

- a. het pakket onmiddellijk worde teruggezonden.*
- b. het pakket worde nagezonden.*
- c. hem worde kennisgegeven.*
- d. het pakket aan den meestbiedende worde verkocht of dat het als afgestaan worde beschouwd."*

Had de afzender verzuimd om zijn keuze te omcirkelen, dan ging het postpakket rechtstreeks retour afzender.

In de loop der jaren werd de tekst op de achterzijde vele malen aangepast aan de verdere ontwikkelingen. Ook de mogelijkheden voor de afzender over de handelwijze met het onbestelbaar ongefrankeerde postpakket werden vereenvoudigd. De laatste versie oranje adreskaarten P 2305 hadden de volgende vereenvoudigde tekst en keuzemogelijkheden.

AANWIJZINGEN VAN DE AFZENDER

In geval van onbestelbaarheid wordt het pakket aan de afzender teruggezonden, tenzij hieronder wordt verzocht het pakket aan een andere geadresseerde uit te reiken. Dat verzoek moet dan tevens op het pakket worden aangebracht.

Indien de uitreiking van het pakket niet kan plaats hebben, verzoek ik uitreiking aan een andere geadresseerd, nl:

AAN.....

.....

.....

POSTCODE/

WOONPLAATS.....

Handtekening van de afzender

Bij terugzending van een ongefrankeerd pakket kreeg de afzender de rekening gepresenteerd: hij was namelijk wettelijk verplicht alle kosten te betalen, waarmee het pakket was bezwaard. Dit ging niet alleen om de verzendkosten die door de geadresseerde betaald hadden moeten worden, maar ook om de kosten voor terugzending. Over de kosten voor de terugzending bestond veel verwarring, omdat een onbestelbare brief altijd kosteloos werd teruggezonden, terwijl dit niet gold voor een onbestelbaar postpakket!

DE WIJZIGING VAN DE ADRESKAARTEN.

Deze adreskaart werd gebruikt tot de wijziging van deze adreskaarten op 22 december 1954. De afzender heeft het postpakket volgens de dagtekenstempel op 5 juni 1940 verzonden en op 7 juni 1940 is het verschuldigde port van 70 cent voor een postpakket van 7250 gram verantwoord door portzegels. Er werden volgens voorschrift portzegels gebruikt om aan te tonen, dat de afzender dit bedrag bij uitreiking diende te betalen.

Behalve door het in januari 1950 ingevoerde recht werden de door de geadresseerde te betalen verzendkosten vooral bepaald door het gewicht van het pakket. Het kwam voor dat als gevolg van onduidelijke gewichtsvermelding er foutieve portheffing werd berekend.

Op 22 december 1954 (DO H 984 van 22 december 1954) kwam hierin verandering en werd de adreskaart P 38 E gewijzigd.

Het gewicht van het postpakket werd nu aangegeven in verticale kolommen, die werden gescheiden door een perforatie.

- de linkerkolom was een deel van de adreskaart.
- de rechterkolom zat vast aan het bewijs van terpostbezorging.

De invulling van de adreskaarten behoorde als volgt te gebeuren:

- bij een gewicht van een geheel aantal kg werd een streep geplaatst achter het met het kg-gewicht overeenkomende getal.
- bij een gewicht van meer dan een geheel aantal kg werd het overblijvende gewichtsdeel in grammen achter het getal vermeld, dat overeenkwam met het kg-gewicht.

Zelfs in 1996 (Balie-Nieuws 24/96) werd nog weer gewezen op het ontbreken van de gewichtsaanduiding op de verzendbiljetten en de problemen die dat met zich meebracht. Het leidde namelijk tot verstoringen in de bestelling.

Bij herdruk werden de adreskaarten qua lay-out en tekst geregeld aangepast aan de voortschrijdende inzichten. De kantoren gebruikten echter eerst altijd de nog aanwezige adreskaarten op en pas dan werd overgegaan op de aanschaf van een nieuwe voorraad.

0	0	
1	1	
2	2	
3	3	
4	4	
5	5	
6	6	
7	7	
8	8	
9	9	
10	10	

Links een voorbeeld van de beide verticale kolommen gescheiden door een perforatie.

Rechts de gewijzigde adreskaart P 38 E met de vermelding van het gewicht in de kolom van de adreskaart. Op het kantoor van aanbidding was op 5-IV-1962 de adreskaart vóór de verzending voorzien van een afdruk van de dagtekenstempel. Het verschuldigde port was door middel van portzegels op de adreskaart verantwoord en afgestempeld op 6-IV-1962 door een dagtekenstempel. De geadresseerde betaalde 110 cent, zijnde het verschuldigde port van 85 cent voor een postpakket van 1050 gram vermeerderd met het recht van 25 cent voor het ongefrankeerd verzenden.

HET PER EXPRESSE VERZENDEN VAN ONGEFrankeerde Pakketten.

Toen het ongefrankeerd verzenden van postpakketten algemeen gebruik werd, bood de PTT zijn klanten ook de mogelijkheid om deze postpakketten met ingang van mei 1935 **per expresse** te verzenden. **Het expresserecht** moest echter **door de afzender** worden betaald. Dit moest op het kantoor van verzending op de adreszijde van de adreskaart door middel van portzegels worden voldaan. Toen in 1966 de portzegels werden afgeschaft, werd het expresserecht voldaan door frankeerzegels of door een afdruk van een dienstfrankeermachine. In januari 1985 werd een begin gemaakt met de invoering van **loketfrankeermachines** en nu konden de loketbeambten deze ook gebruiken voor het voldoen van het expresserecht voor ongefrankeerde pakketten. Vanaf 1 juni 1990 was het ongefrankeerd verzenden van pakketten in combinatie met het expresse verzenden niet meer mogelijk.

Op 29 september 1975 is het expresserecht van 200 cent door de afzender voldaan door een postzegel. Op 3 september 1975 is het port van 1035 cent voor een pakket van 8009 gram verantwoord door middel van een afdruk van een Postalia dienstfrankeermachine van 500 cent en één van 535 cent. Bij de aanbieding moest dit bedrag door de geadresseerde worden betaald.

DATUM	EXPRESSERECHT
01-05-1935 tot 01-12-1942	15 cent ⁽¹⁾
01-03-1949	40 cent
01-04-1957	50 cent
01-01-1964	75 cent
01-02-1967	100 cent
01-02-1971	125 cent
01-11-1971	200 cent
01-04-1976	215 cent
14-01-1980	235 cent
07-01-1981	400 cent
01-04-1982	475 cent
01-07-1986 tot 01-06-1990	500 cent

⁽¹⁾ Door oorlogsomstandigheden verviel op 1 december 1942 de expresse dienst. Op 1 maart 1949 werd deze dienst met betrekking tot ongefrankeerde postpakketten weer hervat.

kg g

0	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	56
10	

pel ding

in te vorderen

f 14,60

oz13749

AAN

L. V. WINGERDEN

LAGENDIJK 162

POSTCODE EN WOONPLAATS ~~2308AD~~ RIDDERKERK

AFZ. ~~2308AD~~ Koppelingenfabriek B.V.

Tel. 08352 - 42255 P.B. 9

POSTCODE EN WOONPLAATS 7055 AA Varsseveld

*) De van de geadresseerde te innen portodiensten op de achterzijde te worden voldaan.

exprespost

expresse/express

net post 74878Z

Het expresserecht van 500 cent is op 25 juni 1987 voldaan door middel van een gegomde strook van een Frama-loketfrankeermachine. Het kantoor Varsseveld was nog niet overgegaan op de nieuwe werkwijze met de op 2 februari 1987 ingevoerde adres-etiketten.

OMNUMMERING.

Op 15 juni 1962 (DO H. 309 15 juni 1962) vond er bij PTT Post een grote omnummering plaats van alle in gebruik zijnde adreskaarten en formulieren. Een 4-cijfersysteem werd ingevoerd. Daardoor werden ook de adreskaarten met betrekking tot de pakketpost opnieuw gerangschikt. De oude adreskaart P 38E voor ongefrankeerde pakketten kreeg het nieuwe nummer P 2305. Eerst moesten echter de adreskaarten voorzien van het oude nummer worden opgebruikt en daarna moest worden overgegaan op de adreskaarten volgens het nieuwe coderingssysteem.

DE INVOERING VAN ADRES-ETIKETTEN.

De oranje adreskaarten voor ongefrankeerde pakketten waren in gebruik tot 2 februari 1987. (DO 28 13 januari 1987) Op die datum werden de in gebruik zijnde adreskaarten vervangen door zelfklevende adres-etiketten met het ongewijzigde nummer P 2305. De oude oranje adreskaarten P 2305 voldeden niet meer aan de verwerking door moderne printapparatuur. Bovendien waren deze kaarten te arbeidsintensief, omdat de adresgegevens meer dan één keer moesten worden ingevuld. Kantoren die om organisatorische redenen niet in staat waren de nieuwe werkwijze m.b.t. bestelling en uitreiking van ongefrankeerde postpakketten op het vastgestelde tijdstip in te voeren, konden voorlopig de oude werkwijze handhaven. Uiterlijk tot 1 juli 1987 moesten ook zij de nieuwe methode toepassen.

De adres-etiketten waren vervaardigd van doorschrijfpapier, bestaande uit drie delen:

- deel A: het bewijs van terpostbezorging.
- deel B: het bewijs van aflevering/bericht van aankomst
- deel C: de feitelijke adresdrager.

Als het pakket niet kon worden uitgereikt, leverde het invullen van de gegevens op deel B van het etiket een behoorlijke tijdswinst op voor de besteller: er hoefde niet meer te worden gewerkt met een apart bericht van aankomst. Bovendien waren de nieuwe adres-etiketten voorzien van een ingedrukt vignet "ONGEFrankeerd" waardoor het plakken van de strook P 4542 "Ongefrankeerd" en het vermelden van deze aanduiding op de verpakking kwamen te vervallen.

Het verantwoorden van het in te vorderen port van de geadresseerde voor een ongefrankeerde zending gebeurde vanaf 2 februari 1987 niet meer voordat het postpakket was bezorgd. Door een stempelafdruk "*in te vorderen f.....*" op deel B werd de geadresseerde op de hoogte gebracht van het te betalen bedrag. Dit bedrag moest hij ter plaatse aan de besteller voldoen. Het door de besteller geïnde bedrag moest vervolgens op de achterzijde van deel B verantwoord worden door middel van postzegels of door een afdruk van een dienstfrankeermachine. Op dezelfde dag van uitreiking werden de postzegels afgestempeld met de dagtekenstempel. Het verschuldigde port werd nu dus eerst **geïnd** en daarna **verantwoord** door frankeerzegels of door een afdruk van een dienstfrankeermachine. De adres-etiketten met het ongewijzigde nummer P 2305 werden gebruikt van 2 februari 1987 tot 1 juni 1990 en kwamen daarna te vervallen.

De voorzijde van deel B van het op 2 februari 1987 ingevoerde adres-etiket voorzien van een ingedrukt vignet "ONGEFrankeerd" en de stempel "in te vorderen f 14,60". Het adres-etiket heeft nog hetzelfde nummer P 2305 als de voormalige adreskaarten.

De achterzijde van deel B met de verantwoording van het verschuldigde bedrag. Het tarief van 1460 cent bestaat uit het verschuldigde port van 1400 cent voor een postpakket van 9600 gram, vermeerderd met een recht van 60 cent.

DE INVOERING VAN VERZENDBILJETTEN.

Op 1 juni 1990 werd de naam **postpakket** gewijzigd in **pakket** en werd de term "aanvullende diensten" ingevoerd. Aanvullende dienst(en) was een verzamelnaam voor alle extra diensten, die de PTT bij de verzending van poststukken zijn klanten aanbood. Voor deze aanvullende diensten werden twee verzendbiljetten ontworpen:

- P 2302 verzendbiljet voor postzendingen.
- P 2165 verzendbiljet voor postzendingen met ontvangstbevestiging.

De op het verzendbiljet vermelde diensten konden desgewenst door de afzender worden aangekruist. Ook het ongefrankeerd verzenden van pakketten was één van de vermelde aanvullende diensten. Voor de aanvullende diensten gold dat ze met elkaar gecombineerd konden worden.

Werd er door de afzender naast het ongefrankeerd verzenden nog een andere aanvullende dienst gewenst, **dan hoefde de afzender alleen voor deze aanvullende dienst te betalen.** De geadresseerde van een ongefrankeerde postzending betaalde uitsluitend het basisbedrag en de toeslag voor de dienst “ongefrankeerd”. Het basisbedrag was afhankelijk van het gewicht van het pakket.

Tot 1 juni 1990 was het recht voor het ongefrankeerd verzenden 60 cent. Nadat de naam “recht” was gewijzigd in “toeslag” ging ook meteen het bedrag fors omhoog, namelijk van 60 cent naar 150 cent: een verhoging van 150%! Tot 1 januari 1995 gebruikte PTT Post deze verzendbiljetten bij het verzenden van ongefrankeerde pakketten.

The image shows a red and white PTT Post shipping label form. At the top left, there is a large blue 'A' in a white square. To its right, the title 'VERZENDBEWIJS' is printed in blue. Below the title, it says 'Invullen met balpen/schrijfmachine. Zie achterzijde voor de voorwaarden.' The form has several horizontal lines for text entry. The first line contains the number 'A 5117862'. Below this are fields for 'Van', 'Straat / Postbus', 'Postcode en woonplaats', and 'Aan'. On the right side, there are checkboxes for 'Ontvangstbevestiging' (checked), 'Rembours', 'Ongefrankeerd', and 'Aantekenen'. There are also fields for 'R.nr.', 'Gewicht', and 'Verzendkosten'. A vertical red bar on the left side of the form contains the text 'post met ontvangstbevestiging'. At the bottom right, the PTT Post logo is visible. The form is marked with 'P 2165 - 0901' and 'A 5117862'.

Het verzendbiljet P 2165 post met ontvangstbevestiging, dat werd gebruikt van 1 juni 1990 tot 1 januari 1995. Hierop kon de gewenste aanvullende dienst “ongefrankeerd” worden aangekruist.

DE INVOERING VAN VERZENDBILJETTEN MET STREEPJESCODE.

Op 1 januari 1995 werden alle pakketten met aanvullende dienst(en) voorzien van een verzendbiljet, waarop een streepjescode was aangebracht. Ook de ongefrankeerde pakketten werden voorzien van een verzendbiljet met streepjescode. Aan de hand van de streepjescode werd het pakket gevolgd op zijn weg naar de geadresseerde. Door deze streepjescode kon PTT Post desgewenst informatie verschaffen over het pakket.

PTTPOST Bestemd voor afzender (deel 1)

Op het vervoer zijn de Algemene Voorwaarden Goederenvervoer van toepassing (AVG).

Datumstempel PTT Post

Afzender
Straat en huisnummer
Postcode en woonplaats

Datum

Gewicht Inhoud
kg

Aan
Straat en huisnummer
Postcode, woonplaats en land

Aanvullende diensten:

- Verhoogde aansprakelijkheid t/m f
- Handtekening voor ontvangst
- Rembours bedrag f
- Ongefrankeerd te betalen (incl BTW) f

Uitsluitend voor contractklanten

Verzendenheid:

- Gerichte rolcontainer
- Klein-pallet
- Euro-pallet
- Blok-pallet
- Stukgoed

Meercolli-zending Collo van

PS 6077 (versie 0600)

3SPSCL85051334

Het verzenddocument PS 6077 dat per 1 juni 2000 was vereist voor het ongefrankeerd verzenden van pakketten. Met dit verzendbiljet was het niet meer mogelijk de verschuldigde kosten door postzegels of door een afdruk van een frankeermachine te voldoen. Het bedrag dat op het verzenddocument moest worden ingevuld voor het ongefrankeerd verzenden was inclusief BTW.

Voor ongefrankeerde pakketten kwam er op 1 juni 2000 een definitief einde aan het gebruik van postzegels. De wijziging van de postwet op die datum schreef voor, dat bij het uitreiken van ongefrankeerde zendingen de verschuldigde kosten **niet** meer door **postzegels** konden worden verantwoord, maar dienden contant aan de besteller te worden voldaan. Het gebruik van het nieuwe verzendbiljet PS 6077 was volgens AVG (**A**lgemene **V**oorwaarden voor vervoer van **G**oederen) verplicht bij het verzenden van ongefrankeerde pakketten. Bovendien was over het tarief en de toeslag van ongefrankeerde zendingen vanaf 1 juni 2000 BTW verschuldigd. Met het verzenddocument werd het verwerken van ongefrankeerde pakketten een administratieve afhandeling, waar geen postzegel meer aan te pas kwam. Hiermee wordt dan ook deze publicatie afgesloten.

BRONNEN.

Postgids, december 1936

Tijdschrift voor Posterijen, Telegrafie & Telefonie. januari 1940.

W.S. da Costa: Binnenlandse en Internationale Posttarieven van Nederland.

PTT Dienstorder	DO H 413 4 juli 1934.
PTT Dienstorder	DO H 196 27 maart 1935.
PTT Dienstorder	DO H 291 8 mei 1935.
PTT Dienstorder	DO H 984 22 december 1954
PTT Dienstorder	DO H 309 15 juni 1962
PTT Dienstorder	DO H 419 28 juli 1964
PTT Dienstorder	DO H 28 13 januari 1987
PTT Nieuws	2 ^e jaargang 16 september 1933.
PTT Nieuws	4 ^e jaargang 16 september 1935
Brochures Posttarieven P 1103.	
Loket Actueel	39/90
Balie Nieuws	24-1996
Balie Nieuws	30-1996
Balie Nieuws	31-1996
Balie Nieuws	34-1996
Balie Nieuws	37-1996
Balie Nieuws	3-1997
Balie Nieuws	9-1997
Balie Nieuws	58-1999
Balie Nieuw Extra	6-2000
Balie Nieuws	24-2000
DM Zaken"	5/97(tijdschrift voor Direct Marketing van PTT Post)